

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 20 nov. 1950

*'s Morgens te 10 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter en de Ministers Van den Brink, Götzen, s'Jacob, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Spitzes, Stikker, Struycken, Teulings en In 't Veld.

Tevens is bij de punten 2 t/m 4 aanwezig Staatssecretaris Blom.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

- - -

3. Uniezaken

a. *De kwestie van de Ambonese militairen* (Zie notulen MR d.d. 13 November 1950 punt 3c. #Zie ook notulen MR 27/11/50, punt 3b.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat van de HC bericht is ontvangen, dat met het overbrengen van Ambonese militairen naar Ambon eerst tegen het einde van het jaar kan worden begonnen, zodat een deel van de KL na de jaarwisseling zal moeten blijven. Met Simatupang is besproken dat hiervoor een wetsvoorstel nodig is. Deze zou hiermede accoord gaan, indien dit werd gemotiveerd met te wijzen op de regel in het kader van de vorming van een internationaal leger. Spreker acht die motivering niet te gebruiken. Voorts verwachtte Simatupang, dat de overbrenging van bedoelde Ambonezen minder bezwaren zou opleveren, indien een honderdtal tijdelijk naar Nederland zou worden overgebracht. Spreker deelt verder mede, dat de Commissie voor Uniezaken weinig voelde voor het langer laten blijven van de KL in Indonesië.

De *Minister-President* heeft bezwaren tegen de beide door Simatupang aangegeven motiveringen voor een wetsontwerp. Spreker herhaalt, dat naar zijn mening de KL zo snel mogelijk moet terugkeren. Spreker zou eventueel als concessie van Nederlandse zijde willen aanvaarden, dat 100 Ambonese militairen, waarvan moeilijkheden worden gevreesd, naar Nederland worden overgebracht.

Minister *s'Jacob* deelt mede, dat in de Defensiecommissie naar voren is gekomen, dat er rekening mee moet worden gehouden, dat deze Ambonese militairen de KL-status hebben.

Minister *Van Maarseveen* herinnert er aan, dat hij in de vorige vergadering uitdrukkelijk heeft gevraagd of de Raad het voorstel-Natsir, om de bescherming van de Ambonese militairen door Indonesië te doen overnemen, verwierp. De Ministers *s'Jacob* en *Stikker* zijn van mening, dat aldus was besloten.

Minister *Lieftinck* herinnert er aan, dat hij afwijzend stond tegenover een wetsontwerp. De *Minister-President* merkt op, dat de vorige maal een besluit over de gehele kwestie een week is aangehouden.

Minister *Götzen* noemt als bezwaar tegen het overbrengen van deze 100 Ambonezen naar Nederland, dat de achtergeblevenen er op zullen aandringen ook naar Nederland te worden overgebracht. Voorts zullen de Indonesiërs in dit overbrengen naar Nederland nieuw bewijs zien, dat Nederland achter de moeilijkheden op Ambon zou zitten. Ook moet men zich afvragen wat in Nederland met deze Ambonezen moet worden gedaan. Minister *s'Jacob* zou deze eveneens in Rozendaal willen onderbrengen. De *Minister-President* geeft in overweging de bedoelde militairen in Indonesië naar een klein kamp over te brengen; desnoods zou men hen later tijdelijk naar Nederland kunne overbrengen.

Minister *s'Jacob* stelt voor de berichten van Generaal Toet af te wachten. Aldus wordt besloten.

Minister *Van Maarseveen* stelt voor de HC te berichten, dat een besluit een week is uitgesteld, aangezien nog nader met Ali Budiardjo zal worden gesproken, en het ook van belang is,

dat Minister-President Natsir naar Ambon is gegaan. Aan de HC ware voorts advies te vragen inzake het eventueel langer blijven van de KL, waarbij wordt medegedeeld, dat dezerzijds aan een termijn van drie maanden wordt gedacht. De Raad verklaart zich hiermede accoord, waarbij Minister Lieftinck laat aantekenen, dat hij bezwaar tegen dit noemen van een termijn heeft.

Minister Joekes wijst er op, dat een wetgevende maatregel tijdig moet worden voorbereid. Minister s'Jacob is voornemens een wetsontwerp voor de volgende vergadering in te dienen. Minister Van Maarseveen vraagt na enige tijd het oordeel van de Raad over de tekst van een telegram voor de HC naar aanleiding van het besprokene. De Raad verklaart zich met deze tekst accoord.

b. *De handhaving en samenstelling van de UNCI* (Zie notulen MR d.d. 13 November 1950, punt 3e.) De Minister-President is van oordeel, dat men zich van Nederlandse zijde verzetten moet tegen de gedachte om Australië in de UNCI te vervangen door India. Minister Van Maarseveen heeft van Mej. Klompé vernomen, dat de Nederlandse delegatie bij de Ver. Naties de indruk had, dat Australië aan het weifelen was; zij vroeg zich af of dit een gevolg kon zijn van de Nederlandse houding in de Nieuw-Guineakwestie. Minister Stikker weet niet of deze indruk juist is. Van belang is echter, dat Minister Spender in Australië is teruggekeerd. Minister Van Maarseveen merkt op, dat men ook het Nederlandse standpunt terzake aan de Australische ambassadeur zal kunnen mededelen.

De Minister-President stelt voor aan Australië te verzoeken terugtrekking uit de UNCI niet in overweging te nemen, waarbij als motivering wordt genoemd, dat het lidmaatschap ook van betekenis is met het oog op de toekomstige status van Nieuw-Guinea. Aldus wordt besloten.

c. *Veiligheid en rechtszekerheid*

Staatssecretaris Blom acht het wenselijk op de Ministerconferentie, aanknopende bij het agendapunt inzake de gearresteerde Nederlanders, de veiligheid op de ondernemingen, de terroristische daden alsmede de uitlatingen hieromtrent in verband met de kwestie Nieuw-Guinea met de Indonesische delegatie te bespreken. Minister Götzen stelt voor, dat de leden van de Nederlandse delegatie dit onderling bespreken aan de hand van een nota, waarin een aantal gevallen van de laatste maanden zullen worden vermeld.

Minister Van Maarseveen heeft met Pringgodigdo besproken, dat de actie van Yamin hier te lande ongunstig heeft gewerkt.

Minister s'Jacob acht het wenselijk ook met Ali Budiardjo de terroristische daden te bespreken. De Raad verklaart zich met de voorgestelde wijzen van behandeling van deze kwestie accoord.

d. *Garantiewet Militairen KNIL* (Brief van Minister Götzen d.d. 15 November 1950 Letter N 100 met bijlagen.)

De Minister-President is van oordeel, dat Nederland niet de overtocht van de militairen, die geen recht op vrije overtocht hebben, moet betalen.

Minister Lieftinck heeft laten onderzoeken, wat het vervallen van de vestigingseis maximaal aan kosten kan meebrengen. Voor 1951 zou dit f.1 mln. bedragen, welk bedrag in volgende jaren afloopt. Een ernstig bezwaar tegen het laten vallen van de vestigingseis is, dat dit mogelijk ook consequenties zou kunnen hebben voor de ambtenaren, die onder de civiele garantiewet vallen; te dezen aanzien is het evenwel van belang, dat er reeds een wet bestaat, zodat de Regering dit in eigen hand heeft. Het uitbreiden van de garantie tot enkele militairen van vóór April 1942 (officieren van de luchtmacht, die direct tegen de Duitse inval zijn opgetreden) acht spreker op zichzelf wenselijk, doch hij ziet hierin een gevaarlijk precedent, aangezien de garanties steeds gebaseerd zijn geweest op een garantieverklaring, waarin April 1942 als grens is gesteld. In verband hiermede zou spreker ten

aanzien van dit punt een sterker afwijzend standpunt willen innemen dan ten aanzien van het laten vallen van de vestigingseis.

De *Minister-President* is van oordeel, dat dit geen gevallen zijn, waarin de Regering de door de Kamer gevraagde wijzigingen onaannemelijk moet verklaren.

Minister *Götzen* zal de bezwaren van Minister Liefinck tegen uitbreiding van de garantie tot de bedoelde militairen van vóór April 1942 in de MvA vermelden. De *Raad* verklaart zich er vervolgens mede accoord, dat de beide besproken wijzigingen reeds worden aangebracht voor de behandeling van het wetsontwerp in de Kamer.
